

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Εορτολογία

Ενότητα 1: Εισαγωγή

Γεώργιος Φίλιας

Θεολογική Σχολή

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας

Α) Γένεση των χριστιανικών εορτών (1 από 7)

1.

- Εορτολόγια και ημερολόγια υπήρχαν πριν από την εμφάνιση της χριστιανικής Εκκλησίας.
- Στην Κ.Δ. ασκείται κριτική εναντίον αυτών των κοσμικών σχημάτων: ο απ. Παύλος θεωρεί ως «σκιά των μελλόντων» τις «εορτές», τις «νουμηνίες» και τα «Σάββατα» (Κολ. 2, 16-17).
- Η χριστιανική Λατρεία «εν Πνεύματι και αληθεία» (Ιω. 4, 23-24) υπερβαίνει όλα αυτά τα κοσμικά σχήματα

Α) Γένεση των χριστιανικών εορτών (2 από 7)

- Στα πλαίσια της χριστιανικής Λατρείας, το ημερολόγιο καθίσταται εορτολόγιο (δηλαδή οι ημέρες επενδύονται με ιερό περιεχόμενο).
- Στο εορτολόγιό της η Εκκλησία δεν χρησιμοποιεί το χρόνο ως ανάμνηση («σαν σήμερα έγινε κάτι»), αλλά ως επανάληψη-στο παρόν-γεγονότων του παρελθόντος («Σήμερα...»).

Α) Γένεση των χριστιανικών εορτών (3 από 7)

2.

- Η υπέρβαση του χρόνου στο εορτολόγιο της Εκκλησίας έχει σαν αποτέλεσμα οι εορτές να μην περιορίζονται μόνο σε ορισμένες ημερομηνίες, αλλά να διαχέονται σε ολόκληρο το χρόνο (όπως, για παράδειγμα η εορτή της Αναστάσεως, η οποία- εκτός από τη συγκεκριμένη ημερομηνία εορτασμού του Πάσχα- επαναλαμβάνεται κάθε Κυριακή).
- Οι ευχές- κατά τις χριστιανικές εορτές- «χρόνια πολλά» ή «και του χρόνου» αποκαλύπτουν ότι οι εορτές της Εκκλησίας έχουν ένα βαθύ διδακτικό περιεχόμενο, το οποίο ευχόμαστε να οικειοποιηθούμε και την επόμενη χρονιά.

Α) Γένεση των χριστιανικών εορτών (4 από 7)

- Η καθιέρωση της 1^{ης} Σεπτεμβρίου ως ημέρας ενάρξεως του εκκλησιαστικού έτους διασώζει την ιστορική συνέχεια στα εορταζόμενα γεγονότα (π.χ. η εορτή της συλλήψεως του Προδρόμου- που προηγήθηκε κατά έξι μήνες της αντίστοιχης του Κυρίου- τοποθετείται στις 23 Σεπτεμβρίου, ενώ και η εορτή του Γενεθλίου της Θεοτόκου- γεγονός που προϋποθέτει την εξέλιξη του σχεδίου της Θ. Οικονομίας- τοποθετείται στις 8 Σεπτεμβρίου).
- Η πρώτη χριστιανική εορτή είναι η Κυριακή, το εβδομαδιαίο Πάσχα της Εκκλησίας.

Α) Γένεση των χριστιανικών εορτών (5 από 7)

- 3.
- Συν τω χρόνω, διαμορφώθηκε εορτολογικά η εβδομάδα: το Σάββατο ορίστηκε ως ημέρα μνήμης των κεκοιμημένων (από το γεγονός της εις άδου καθόδου του Κυρίου), η Τετάρτη και η Παρασκευή ορίστηκαν- ήδη από την μεταποστολική εποχή- ως ημέρες μνήμης του Πάθους του Κυρίου, η Δευτέρα αφιερώθηκε στην τιμή των Αγγέλων, η Τρίτη στην τιμή του Ι. Προδρόμου και η Πέμπτη στην τιμή των Αποστόλων (αργότερα και του αγ. Νικολάου).

Α) Γένεση των χριστιανικών εορτών (6 από 7)

- Με κέντρο το Πάσχα αναπτύχθηκε η προηγούμενη περίοδος της Μ. Τεσσαρακοστής και η επόμενη του Πεντηκοσταρίου (ο κινητός εορτολογικός κύκλος που εξαρτάται- εν πολλοίς- από το σεληνιακό εβραϊκό εορτολόγιο)/
Ανεξάρτητα από τον κύκλο αυτό, αναπτύχθηκε ο ακίνητος εορτολογικός κύκλος (κάποιες από αυτές τις χριστιανικές εορτές υποκατέστησαν αντίστοιχες ειδωλολατρικές του ηλιακού ημερολογίου).

Α) Γένεση των χριστιανικών εορτών (7 από 7)

- Κάποιες Δεσποτικές και Θεομητορικές εορτές καθορίστηκαν σε ημερομηνίες Εγκαινίων αντίστοιχων ναών, ενώ οι μνήμες των μαρτύρων καθορίστηκαν κατά την ημέρα του μαρτυρίου τους («γενέθλιος ημέρα» του μάρτυρα).
- Σε ορισμένες περιπτώσεις καθορίστηκαν μεταθέσεις εορτών από τις ημέρες της εβδομάδας στην Κυριακή, ώστε να υπάρξει μεγαλύτερη συμμετοχή του λαού.

Τέλος Ενότητας

Εισαγωγή

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών 2015.
Γεώργιος Φίλιας. Γεώργιος Φίλιας. «Εορτολογία. Εισαγωγή». Έκδοση: 1.0.
Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://opencourses.uoa.gr/courses/SOCTHEOL105>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

